

Kirsten Birk Lassen

Forældrenes betydningsfulde rolle i dagtilbud

Refleksioner og værktøjer til bestyrelser og forældreråd.

Dafolo 2019

pris: 285 kr.

Forældre er ofte meget tilbageholdende, når der skal vælges medlemmer til forældrebestyrelser i vuggestuer eller børnehaver. Er de tilbageholdne, fordi det er tiden til dette arbejde, der er svær at overskue, eller er det manglende kendskab til denne opgave? Man skal dog ikke tage fejl af, at forældres deltagelse i bestyrelsesarbejdet i daginstitutioner er vigtigt. Det handler om daginstitutionen som sikkerhedsnet i børns liv, det vil sige tryghed og omsorg til alle børn. Dertil kommer kvaliteten i dagtilbud, som jo både handler om normering, pædagogisk uddannede personale samt om indholdet i børnenes dag. Når man taler om institutionens kultur, kan det være lidt svært at definere, men man kunne vel kalde de små og store regler, værdisæt og traditioner.

Hvis vi taler om forældrenes rolle i dagtilbud, så er der nok mange, der ikke tillægger denne rolle særlig stor betydning. Og der er givetvis mange forældre, der ikke kender daginstitutionens kerneopgave. Dertil kommer, at der kan være uklarhed omkring hvilke kompetencer bestyrelsen har. Endelig er der institutionsledere, der mangler kendskab til, hvordan man driver bestyrelsesarbejde.

De fleste forældre kender primært institutioner fra hente-og bringe situationer, som måske tidsmæssig sniger sig op på 15-20 minutter om dagen.

I dagtilbudslovens formålsparagraf står der: ”Dagtilbud skal i samarbejde med forældre give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til at børn får en god og tryk opvækst”.

Dagtilbud er et centralt udviklings-og dannelses tilbud, der understøtter det enkelte barn i at være noget. Dagtilbud har meget stærk fagligt fokus på at styrke og udvikle barnet. Hvis det skal lykkes for pædagoger og forældre at samarbejde om børnene, skal man være skarpe på, hvilke opgaver der skal løses i institutionen. Hvis forældrene ikke ved, hvad dagtilbuddets kerneopgave er, er det svært at vide, hvad man skal samarbejde om. Det handler om mere end blot pasning.

Det der er børnenes unikke læringsmiljø, skal også være forældrenes unikke inspirationsmiljø. Naturligvis kan man ikke forvente, at alle forældre har faglige forudsætninger for at tage del i samarbejdet, derfor kan de godt alligevel betragte sig selv som medejere af deres barns fællesskab og læringsmiljø.

Pædagoger og forældre kan noget forskelligt, men sammen kan de gøre en stor forskel i børns liv. Forældresamarbejdet skal sætte fokus på barnet og blive inspireret af hvordan der arbejdes med børnenes trivsel, dannelse, læring og udvikling.

I bogens første del fokuseres på, at som forældre i en bestyrelse må man kende til de mest centrale opgaver, som dagtilbud skal løfte. Det er vigtigt, at forældrene bliver klædt på til at vide, hvad formålet er med en pædagogisk aktivitet og hvor det fører børnene hen. Sagt på en anden måde, så er børnenes unikke læringsmiljø også forældrenes unikke inspirationsmiljø.

Det er vigtigt at man i forældresamarbejdet fastholder fokus på hverdagen og på det arbejde, der allerede foregår i institutionen. For at forældre forstår deres betydningsfulde rolle, må de betragte sig selv som medejere af deres barns fællesskab og læringsmiljø. Og her er det vigtigt, at man ser institutionen som et fællesskab, der består af mange børn og ikke kun sit eget barn. Alle er noget, alle kan noget, alle vil noget, alle ved noget. Det gælder, forældre, børn og personale.

I bogens anden del fokuseres på dagtilbuddets opgaver. En af kerneopgaverne i dagtilbud er at skabe dannelse hvilket vil sige, at børn skal udvikles med ordentlighed og normer. Der fremhæves 3 elementer: jeg-styrke, modstandskraft og selvkontrol. Karakterdannelse formes ikke af sig selv, men formes gennem de værdier, normer og krav, som barnet møder i det sociale fællesskab.

Børnemiljøet består af:

- det fysiske børnemiljø
- det psykiske børnemiljø
- det æstetiske børnemiljø

I de senere år er der kommet 6 lærerplanstemaer med tilhørende læringsmål, der på en spændende og konstruktiv måde beskriver, hvordan man i dagtilbud skal etablere læringsmiljøer, der understøtter børns læring. Med disse pædagogiske lærerplaner fulgte også øgede krav om dokumentation, hvor man mange steder diskuterer, hvor megen tid dette tager af tid sammen med børnene? Men under alle omstændigheder er det vigtigt, at børn er omgivet af pædagogisk god kvalitet i de mange timer, de tilbringer i institutionen hver dag.

I bogens 3. del kommer man ind på rammerne for bestyrelsens eller rådets arbejde. Her kan der være forskel på kommunale dagtilbud, selvejende dagtilbud og private dagtilbud. Men under alle omstændigheder varetager bestyrelsesmedlemmerne en lokaldemokratisk opgave. Det er et krav, at flertallet i en forældrebestyrelse består af forældrerepræsentanter. Da nogle institutioner kan ligge på op til flere matrikler, har man nogle steder oprettet forældreråd på den enkelte matrikel.

I bogens 4. del fokuseres på de vigtigste opgaver i bestyrelsens og rådets arbejde. Dette kapitel oplever jeg som et fundament i forbindelse med bestyrelsesarbejdet i institutioner. Kapitlet er bygget enormt pædagogisk op og vidner om forfatterens store indsigt på området. Jeg vil mene, at man som bestyrelsesmedlem bør komme på kursus, idet der er så mange områder, som man næppe har indsigt i, når man starter i en forældrebestyrelse. Jeg vil nøjes med at nævne dem i stikord:

- fællesskab som grundlag
- et velformuleret værdigrundlag
- en troværdig kultur
- hvilke beslutninger skal man træffe?
- fokus på den pædagogiske lærerplan
- forslag til hvordan man drøfter et emne
- pædagogiske principper
- samarbejde mellem hjem og institution- principper derfor
- analyse af forældresamarbejdet
- budgetrammer / økonomisk ansvar/ godkendelse af regnskab
- ansættelses- og arbejdsgiver ansvar
- bestyrelsens tilsynsopgaver

Her er der tale om konkret lærestof, som jeg mener, det er helt nødvendigt at tilegne sig, hvis man skal leve op til sin rolle i forældrebestyrelsen. Så en ting er at læse bogen, noget andet er at komme på kursus, for at få fordybet og diskuteret bogens indhold.

Del 5 fokuserer på hvordan bestyrelsen og råd arbejder. Her er det jo vigtigt at vide, hvem der kan vælges ind i bestyrelsen og vide hvilke opgaver, der hviler på formanden og hvordan møderne kan forløbe. Her fokuseres på et motiverende, effektivt og værdiskabende arbejde i bestyrelsen, herunder årshjul og årsrapport. I bogen findes på side 122 og 123 et fint skema, som man ville kunne skæve til / bruge med i forbindelse med årshjulet.

En ting er at vide noget om et emne, noget andet at skabe en god debatkultur, hvor bestyrelsesmedlemmer lytter til hinanden. Hertil kommer, at det er vigtigt at evaluere bestyrelsesarbejdet. Dette kapital har en masse spørgsmål, som man med udbytte vil kunne bruge i bestyrelsen.

Jeg har læst denne bog med stor interesse, fordi den på så håndgribelig vis giver værktøjer og stof til refleksioner for medlemmer af bestyrelser og forældreråd i daginstitutioner.

Jeg vil mene, at det er et must at have læst denne bog samt diskuteret den, efter at man er trådt ind i en forældrebestyrelse. Med al tydelighed beskrives det hvilke rollemodeller forældrene er og hvor meget deres engagement i daginstitutionen betyder.

Men det understreges også med en engageret professionalisme hos bogens forfatter, at man er nødt til at kende til dagtilbuddets kerneopgaver, når man er med i en forældrebestyrelse. Men der er næppe nogen, der forventer, at man ved dette, når man lader sig vælge. Man skal gives mulighed for at lære det.

Denne bog vil være relevant både for personalet i forældrebestyrelsen, forældre, der allerede sidder i en bestyrelse, samt nye bestyrelsesmedlemmer.

Selv har jeg været på 2 weekendkurser + hjemmearbejde, for at lære at varetage bestyrelsesarbejdet i en aftenskole.

Så længe leve demokratiet — forældrenes mulighed for aktivt at påvirke arbejdet i deres børns institution. Dette engagement kan være med til at skabe en institution med indbygget sikkerhedsnet, kvalitet og en stærk kultur af fællesskab. Men dette arbejde bør bygge på en grundlæggende viden om forældrenes rolle i bestyrelsesarbejdet.

Denne bog bør således være obligatorisk læsning for at deltage i dette arbejde. Lad kommunen indkøbe denne bog som gave til nye bestyrelsesmedlemmer og lad mindst en bog stå i hver institution. Den skaber en god og nødvendig baggrund for bestyrelsesarbejdet på daginstitutionsområdet og med tilstrækkelig viden, vil man kunne undgå mange problemer.

Super bog som understøtter, at forældre kan være virkelig ressourcepersoner, noget jeg især kender for forældres arbejde med deres børn med hørenedsættelse.

Birgitte Franck

Hørekonsulent